

УДК 930.25:[821.161.2-051:929“188/193”]:[027.54:025.171]
(477.83-25)

**АРХІВ ЮЛІАНА ОПІЛЬСЬКОГО У ФОНДАХ
ВІДДІЛУ РУКОПИСІВ ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ імені В. СТЕФАНИКА**

Назар Різун

*PhD, науковий співробітник відділу рукописів
ЛННБ України ім. В. Стефаника*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2878-2652>

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0315-2025-17\(33\)-11](https://doi.org/10.37222/2524-0315-2025-17(33)-11)

Висвітлено структуру та зміст особового архівного фонду визначного українського письменника і педагога Юрія Львовича Рудницького (псевдо – Юліан Опільський) (1884–1937). Документальну спадщину літератора зібрала воедино його донька Анна Рудницька, а до відділу рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника передав у 2023 р. відомий колекціонер, науковець та економіст Степан Антонович Давимука. Завдяки систематичному розгляду й аналізу біографічних, родинних і творчих документів і робочих матеріалів письменника наголошено на необхідності вивчення зазначених джерел для повного й усебічного відтворення життєпису Ю. Рудницького, історії роду Рудницьких.

Ключові слова: *Юліан Опільський, архів, відділ рукописів, сім'я Рудницьких, просопографія.*

Постановка проблеми. Одним із багатьох болючих наслідків російського повномасштабного збройного вторгнення в Україну стала втрата – знищення і викрадення – значної кількості культурних пам'яток. У світлі зазначених подій особливої актуальності та затребуваності набуло відтворення і висвітлення життєписів українських діячів культури, науки, мистецтва і, не менш важливо, популяризація їхньої спадщини. Дослідження біографій і діяльності цих постатей неабияк сприятиме збереженню українського історико-культурного надбання та ідентичності [17, с. 13].

Поза всяким сумнівом, на нашу увагу заслуговує письменник і гімназійний учитель Юрій Львович Рудницький (1884–1937), більше відомий в історії української літератури як Юліан Опільський. Попри істотний інтерес до його творчості з боку літературознавців, біографія цього автора, як і життєписи більшості його родичів, усе ще потребують ґрунтового та комплексного дослідження. У вирішенні цієї проблеми допоможе створення й удоступнення для фахівців (істориків, літературознавців, істориків літератури, представників інших дисциплін) особового архіву письменника у відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. Тож об'єктом дослідження є архівні документи з фонду Ю. Рудницького. Важливо, що цей архів дає можливість простежити й осмислити минуле роду Рудницьких від середини ХІХ до початку ХХІ ст.

Мета статті полягає в аналізі структури й змісту особового архівного фонду відомого українського письменника, романіста і педагога Ю. Л. Рудницького, який зберігається у відділі рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника; у встановленні основних типів, особливостей та наукової цінності представлених у ньому документів.

Методологія дослідження базується на використанні загальноісторичних методів, урахуванні методологічних засад джерелознавства та найновіших досягнень біографістики і просопографії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Життєпис Ю. Рудницького розкритий в історіографії лише в загальних рисах, інакше кажучи, неповно та вибірково. Це пояснюється тим, що науковці ще не мали повноцінної можливості скрупульозно вивчати документальну спадщину письменника, яка лише нещодавно була передана до ЛННБ України ім. В. Стефаника, впорядкована, науково опрацьована й удоступнена для дослідження.

Водночас відзначимо, що з літературознавчої точки зору творчий доробок Ю. Опільського ґрунтовно і детально проаналізували М. Гнатюк [1], Р. Гром'як [2], С. Дзюрман [3], М. Ільницький [12], Н. Янкова [39]¹. Також у працях цих фахівців наявні поодинокі

¹ Детальний огляд публікацій на цю тему див. у статті Rizun N. Sources for Yulian Opilskyi's biography in the Manuscript Department of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника* : зб. наук. праць. Львів, 2024. Вип. 16 (32). С. 320–321.

згадки про архів письменника, який вони, одначе, здебільшого розглядають із цього ж дисциплінарного погляду [1, с. 6; 2, с. 159–165; 39, с. 8]. Одну з найновіших розвідок присвячено документам, у яких висвітлено біографію, передусім професійну і творчу діяльність, Юліана Опільського [40]. Утім, ця тема досі залишається маловивченою. До того ж, майже невідомою є історія значної частини роду Рудницьких.

Виклад основного матеріалу. Життєвий шлях визначного українського письменника, романіста і педагога Ю. Рудницького досліджений лише побіжно і поверхнево. Відомо, що майбутній літератор народився 8 жовтня (за іншими даними – 8 грудня) 1884 р. у Тернополі у родині гімназійного вчителя, а вже через сім років, у 1891 р., його сім'я переїхала до Львова. Через декілька років померли мати (1896) і батько (1898) письменника, залишивши по собі чотирьох дітей: Лева, Степана (основоположник української географії), Софію (видатна піаністка Софія Дністрянська) і наймолодшого Юрія. Після смерті батьків Софія опікувалася молодшим братом, який страждав від проблем зі спиною, найімовірніше, від сколіозу [2, с. 159; 39, с. 4–5].

У Львові Ю. Рудницький навчався в польській (Львівська вчительська семінарія), а з другого класу – в українській (Львівська академічна гімназія) школах. Після завершення навчання 1902 р. він упродовж чотирьох семестрів вивчав німецьку і класичну філологію у Львівському університеті, де відвідував лекції таких видатних науковців як О. Колесса² і К. Студинський³. А згодом майбутній літератор здобув повну вищу освіту в Університеті Граца (Австрія), де закінчив навчання у 1907 р. Ю. Рудницький багато подорожував: відвідав Італію, Грецію та Єгипет [2, с. 159; 39, с. 4–5].

Після цього письменник повернувся до Львівської гімназії вже як її працівник і решту життя викладав німецьку та класичні мови, історію. З 1917 р. він працював референтом Шкільної ради краю,

² Колесса Олександр (1867–1945) – український громадсько-політичний діяч, літературознавець, мовознавець, дійсний член НТШ ім. Т. Шевченка у Львові.

³ Студинський Кирило (1868–1941) – український філолог, славіст, літературознавець, мовознавець, у 1923–1932 рр. голова НТШ ім. Т. Шевченка у Львові.

займався редагуванням шкільних підручників. Помер Юрій Рудницький 9 лютого 1937 р. у Львові, похований на Личаківському цвинтарі [2, с. 159; 39, с. 4–5].

Більше відомостей про письменника можемо почерпнути з особового архіву Ю. Рудницького. Зібранню цього масиву документів в одне ціле завдячуємо кропіткій праці доньки письменника Анни Рудницької, яка впродовж усього життя формувала і впорядковувала батькову спадщину. Її у 2023 р. передав до фондів відділу рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника колекціонер, науковець, доктор економічних наук Степан Антонович Давимука. Особовому архівному фонду Ю. Рудницького було присвоєно номер 360.

У процесі систематизації та первинного впорядкування отриманих документів було створено особовий архівний фонд під назвою «Рудницький Юрій Львович (Юліан Опільський) (08.10.1884 – 09.02.1937) – письменник, романіст, педагог», у якому зберігаються цінні біографічні та родинні документи, рукописи і машинописи творів, робочі матеріали. Документальну спадщину письменника поділено за проблемно-тематичним принципом і впорядковано переважно за хронологією документів⁴.

У результаті подальшого науково-технічного опрацювання документальної спадщини Ю. Опільського було створено два інвентарні описи фонду: опис № 1 «Біографічні та родинні документи»; опис № 2 «Документи творчої діяльності та робочі матеріали».

Опис № 1 містить 114 справ за період 1853–2005 рр. і поділений на чотири розділи: розділ 1 «Біографічні документи» за 1891–1937 рр. (спр. 1–27); розділ 2 «Родинні документи» за 1853–2003 рр. (спр. 28–96); розділ 3 «Листування» за 1895–2005 рр. (спр. 97–104); розділ 4 «Фотодокументи» за поч. 1880-х – 2001 рр. (спр. 105–114).

До біографічних документів (розділ 1) належать справи, що сформовані з особистих документів Ю. Рудницького, зокрема, про здобуту освіти. Розділ налічує 27 справ за 1891–1937 рр.

⁴ У заголовку кожної справи відображені зміст і внутрішній склад її документів, спосіб відтворення тексту (друк, рукопис, машинопис), мова документа, крайні дати. Назви творів подано в авторській орфографії, наближені дати представлено у квадратних дужках. Крім того, наведено відомості про відповідний твір, зокрема, чи був він опублікований.

До родинних документів (розділ 2) належать справи, що сформовані з різнопланових (насамперед – хронологічно) документів його родичів. Розділ налічує 69 справ за 1853–2003 рр.

Передусім відзначимо, що в архіві зберігається порівняно небагато біографічних документів фондоутворювача. Утім, не варто недооцінювати їхню інформативність, адже у них висвітлені невідомі й маловідомі сторінки з його життя (спр. 1–27)⁵. Хронологічно ці джерела охоплюють період 1891–1937 рр. У них представлені освіта, особисті стосунки і професійна діяльність письменника. Зазначені документи відображають такі ключові у його житті події, як: переїзд до Львова (6 липня 1905 р.) [4], заручини з майбутньою дружиною М. Кордюк (21 червня 1913 р.) та їхнє одруження (30 серпня 1913 р.) [26], відвідини родичів у місцевості поблизу Коломиї під час Першої світової війни (30 грудня, 1914) [19], організацію похорону (9 лютого 1937 р.) [10].

Неоціненним за своєю інформативністю джерелом особистого характеру є щоденник Ю. Опільського (у 3 томах) під загальною назвою «Житє»⁶ (спр. 3, 4, 10), написаний у ранні роки у Граці та Львові. Ці об'єкти томи охоплюють періоди від 21 травня 1903 р. до 15 травня 1908 р.; 3 травня 1904 р. до 26 липня 1911 р.; 2 січня 1908 р. до 2 травня 1913 р.

Ще один важливий пласт інформації збережений у документах про середню (шкільні свідоцтва за 1891–1902 рр.)⁷ та вищу (здобуті у Львівському університеті й Університеті Граца дипломи) освіту та в документі про здобуття стипендії на навчання (6 липня 1905 р.) (спр. 1, 2, 5–7).

Найповніше репрезентована праця Ю. Рудницького гімназійним учителем (спр. 11–14, 17, 19, 21, 23–25). Ця його багатолітня діяльність висвітлена повно, рівномірно і детально впродовж усього періоду працевлаштування. Диспонуємо документами за 1907–1912, 1914, 1918–1919, 1921, 1924 і 1929 рр. Окрему групу становлять відомості щодо публікаційної роботи Юрія Рудницького (спр. 18, 20, 26) за 1918, 1919 і 1931 рр.

⁵ Детальний огляд документів біографічного характеру див. у Rizun N. Sources for Yulian Opilskyi's biography... С. 323–326.

⁶ На сторінках щоденника Ю. Опільський, зокрема, виклав свої історіософські та літературознавчі погляди.

⁷ У гімназійних документах Ю. Рудницького, серед іншого, подано прослухані предмети й одержані оцінки.

Найчисельнішими в архіві є родинні документи. Передовсім вони висвітлюють життєписи батьків фондоутворювача Лева та Емілії Рудницьких та інших родичів. Це, зокрема, свідоцтва про народження і хрещення [25; 29], документи про здобуту освіту та різні особисті документи [5], свідоцтва про смерть обох батьків письменника [27; 28]. Свідченням складного фінансового становища в житті родини є свідоцтво про бідність Л. Рудницького [24], а його професійну діяльність відображено в документі Шкільної ради краю [8], наказі про оплату [16] і документі краєвого суду [6]. Доповнюють ці образи Емілії Рудницької та Лева Рудницького їхні фотознімки [35]. Отже, зазначені джерела уможливають відтворення біографій батьків Ю. Рудницького, висвітлення й осмислення умов, у яких він зростав і формувався.

За архівними документами простежуються життєписи братів і сестри фондоутворювача. З паспорта Лева Рудницького (брата письменника) польських часів (1928) можна почерпнути його біографічні відомості [18], а документи С. Дністрянської (фотознімки, негатив тощо) висвітлюють історію її перепоховання [36].

В архіві добре репрезентована біографія дружини літератора Марії Кордюк та її родичів. Їхні життєписи висвітлюють документи про освіту, чимало особистих документів, місячний проїзний квиток М. Рудницької (для не німців) часів німецької окупації на проїзд у трамваї [15].

Також відзначимо кореспонденцію між А. Рудницькою і М. Рудницькою радянського часу. Їхнє листування, в якому представлені розповіді доньки Ю. Опільського про поїздки в Карпати [14], становить значну цінність, оскільки в архіві небагато джерел такого типу: за винятком об'ємного листа Ю. Опільського до М. Кордюк (написаний напередодні їхнього одруження) [26], листів його сина, а також епістолярію Ю. Кордюка.

Чимало родинних документів висвітлюють біографії дітей письменника Анни і Юрія Рудницьких, зокрема, здобуту ними освіту, а саме: шкільні свідоцтва [37], особисті документи, листування Ю. Рудницького [14]. Цінним джерелом особистого характеру є його щоденникові записи під назвою «Життя». Із теки «Егоцентрика» [9] і щоденник-записник «Денник» [11]. Крім того, в архіві

зберігаються записник із хімії, зошити з німецької мови, хімії та інші записи.

Життєвий шлях А. Рудницької висвітлюють такі документи, як: шкільні зошити, «Течка польська» (“Teczka polska”) [33], щоденник «От таке собі» [38], листи до матері [13], записні книжки, зібрані нею газетні вирізки, спогади й інші особисті документи, документи про відкриття меморіальної дошки Юліана Опільського в Тернополі [7]. Відзначимо укладену Анною Рудницькою генеалогію сім’ї Рудницьких, яка неабияк сприяє точнішому відтворенню історії її визначного роду⁸.

Доповнюють архів Ю. Рудницького документи про фондоутворювача і фотографії: рукопис статті літературознавця Романа Гром’яка [23], фотознімки з відкриттям меморіальної дошки [7], два сімейні фотоальбоми [30; 31], які охоплюють австрійський, польський і радянський періоди, та чимало окремих фотознімків [35; 36]. Більшість фотографій не датовані й не підписані, що ускладнює ідентифікацію зображених на них осіб та місць.

Опис № 2 містить 44 справи за період 1902–1935 рр. і поділений на два розділи: розділ 1 «Документи творчої діяльності» за 1902–1935 рр. (спр. 1–24); розділ 2 «Робочі матеріали» за 1907–1919 рр. (спр. 25–44).

Документи творчої діяльності (розділ 1) містять автографи і машинописи творів фондоутворювача («Роман з часів Пунічних воєн», повість «Опирі», оповідання «Про правду», історичний начерк з 1399 р. «Боротьба тіней», оповідання «Дещо про Наполеона», роман «Ідоли падають», незакінчений роман «Смерть безсилим», історичну повість «Хмель», новелу «Стежка велитнів», повість «Телепень»), а також рукописи інших незакінчених і невиданих творів, збірки поезій і рукопис часопису філософської течії павіанців під назвою «Гу! тю-тю-тю-тю!!!». Розділ налічує 24 справи (спр. 1–24) за 1902–1935 рр.

Робочі матеріали (розділ 2) містять виписки і вирізки з філософських та інших творів, витинки географічних карт континентів,

⁸ У поєднанні з додатковими джерелами, такими як спогади А. Рудницької [20; 32] та відомості про засудження брата письменника С. Рудницького [21], зазначені архівні документи уможливають відтворення цілісної картини минулого сім’ї Рудницьких.

країн, міст тощо. Особливий інтерес викликає укладений фондоутворювачем у період роботи вчителем в Академічній гімназії у Львові німецько-український словник. Автор, зокрема, використав його при роботі над підручником для викладання курсів німецької мови⁹. Розділ налічує 20 справ (спр. 25–44) за 1916–1919 рр.

Зазначені документи і матеріали Юліана Опільського висвітлюють його багату інтелектуальну спадщину на різних етапах творчого шляху і представляють творчу лабораторію літератора під час написання поезії, романів, новел, повістей, підручника німецької мови.

Не викликає сумнівів значна наукова цінність особового архівного фонду Ю. Л. Рудницького, адже він повною мірою висвітлює життєвий шлях визначного українського письменника завдяки документам, у яких відображені головні події з його життя. Фонд створює можливості для вивчення його творчої і професійної діяльності та родинних стосунків.

Отож, архів становить цінну джерельну базу не лише для дослідників життєпису й творчості Ю. Опільського та української літератури відповідного періоду, а й неодмінно стане затребуваним джерелом для фахівців у багатьох ділянках гуманітаристики, передусім у студіях з літературознавства, історії літератури, просопографії та сімейної історії.

Висновки. Особовий архів Ю. Рудницького становить цінне зібрання різнопланових документів, у яких закарбований життєвий шлях визначного українського письменника: його приватне і громадське життя, творчу та професійну діяльність. А водночас фонд проливає світло на історію цілого роду Рудницьких, охоплюючи його минуле від середини XIX до початку XXI ст.: біографії батьків, братів і сестри, дружини та її родичів, а також доньки і сина письменника. Він висвітлює минуле непересічного українського роду, зокрема, долі його окремих представників у широкій історичній перспективі, а саме за панування австрійської, російської та радянської імперій. Отже, завдяки цим документам життєпис письменника постає перед нами в декількох важливих контекстах – політичному, родинному і творчому.

⁹ Рудницький Ю. Підручник до науки німецької мови. Львів : Наукове Товариство імені Шевченка у Львові, 1917. 239 с. [22]. Див. також угоду між Ю. Рудницьким і О. Терлецьким про видання цього підручника [34].

Документи з особового архівного фонду Ю. Рудницького відображають його інтелектуальну спадщину на різних етапах життєвого шляху, зосібна, представляють творчу лабораторію літератора при написанні поетичних творів, романів, новел, повістей, підручника для викладання курсу німецької мови. А щоденник літератора містить роздуми про письменницьку діяльність і виражає особливості його історіософських поглядів.

Опрацювання й удоступнення для науковців зазначених архівних документів відкриває перед представниками різних дисциплінарних спрямувань – істориками, літературознавцями, істориками літератури, гуманітаріями загалом – значні дослідницькі перспективи. Архів стане затребуваною джерельною базою для вивчення біографії і творчості Ю. Опільського, історії сім'ї Рудницьких, української літератури міжвоєнної доби.

Мати письменника Е. Рудницька

Батько письменника Л. Рудницький

Republica Polonia
 Episcopo: *Metropolita*
 Diocesis: *Metropolita*
 Parochia: *Metropolita*

Свідectwo wianchania
 Testimonium copulationis

Указъ провозглашенъ имъ. г. р. р. р.
 Et parte officii parochiani: g. r. r. r.

имени, по в которомъ совершено сие, или
 или в томъ же мѣстѣ, въ томъ же мѣстѣ, въ томъ же мѣстѣ

Рис. *1913*
 Актъ *1913*

Место, *Львовъ*
 Мѣсто *Львовъ*

Дни, *30*
 Дни *30*

Нареченный — Sponsus
 Нареченная — Sponsa
 Свидѣтели — Testes

Имя
 Имя
 Имя

Номен
 Номен
 Номен et conditio

Родъ *Божий*
 Родъ *Божий*
 Родъ *Божий*

Тѣло *Души*
 Тѣло *Души*
 Тѣло *Души*

Милости
 Милости
 Милости

Ця свідѣцтво вказано урною підпису і дати і отримано свідѣцтво
 Ця свідѣцтва вказано урною підпису і дати і отримано свідѣцтво

Львовъ *30* *1913*
А. Д. 1913

Свідectwo pro одруженню
 Ю. Рудницького та М. Кордюк.
 Львів, 30 серпня 1913 р.

Діти письменника:
 Анна та Юрій Рудницькі

1. Гнатюк М. Майстер історичної прози. *Опільський Ю. Іду на вас ; Ідоли падають*. Львів : Вища школа, Вид-во при Львів. ун-ті, 1988. С. 5–11.
2. Гром'як Р. Т. Історична проза Юліана Опільського. *Гром'як Р. Т. Давнє і сучасне : вибрані статті з літературознавства*. Тернопіль : Лілея, 1997. С. 159–175.
3. Дзюрман С. С. Поетика історичної прози Юліана Опільського : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01. Львів, 2002. 20 с.
4. Дозвіл на проживання у громаді м. Львова // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 8. 1 арк.
5. Документ Л. Рудницького від краєвого суду // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 38. 2 арк.
6. Документ Л. Рудницького від Шкільної ради краю // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 35. 4 арк.
7. Документи про відкриття меморіальної дошки Ю. Опільського // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 95. 12 арк.
8. Документи про освіту Л. Рудницького // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 30. 3 арк.
9. «Життя». Із теки «Егоцентрика». Щоденник // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 55. 161 арк.
10. Замовлення на організацію похорону // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 27. 1 арк.
11. Записник («Денник») Ю. Рудницького // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 52. 89 арк.
12. Ільницький М. Минувшина – наука про майбутнє. *Опільський Ю. Твори : в 4 т. / упоряд. і вступ. ст. М. Ільницького*. Львів : Каменяр, 1994. Т. 1 : Іду на вас. Ідоли падають. Вовкулака. С. 3–16.
13. Листи А. Рудницької до М. Рудницької // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 99. 22 арк.
14. Листування Ю. Рудницького // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 98. 4 арк.
15. Місячний проїзний квиток М. Рудницької (для не німців) на львівський трамвай // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 44. 1 арк.
16. Наказ про оплату Л. Рудницькому // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 36. 1 арк.
17. Палієнко М. Українські архіви, війна та збереження національної ідентичності. *Архіви України*. 2022. № 1 (330). Січень-березень. С. 12–38. DOI: <https://doi.org/10.47315/archives2022.330.012>
18. Паспорт Л. Рудницького // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 80. 22 арк.
19. Пропуск для проїзду в Коломийський повіт Чернівецької губернії // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 16. 1 арк.

20. Рудницька А. *Per aspera ad astra. Олена Степанів – Роман Дашкевич. Спогади і нариси* / упоряд.: Г. Сварник, А. Фелонюк ; Львів, від-ня ІУАД ім. М. С. Грушевського НАНУ. Львів : Літературна агенція «Піраміда», 2009. С. 278–280.

21. Рудницький Степан Львович // Центральний державний архів громадських об'єднань та україніки. Ф. 263. Оп. 1. Спр. 737. Арк. 47-1–47-3.

22. Рудницький Ю. Підручник до науки німецької мови. Львів : Наукове товариство імені Шевченка у Львові, 1917. 239 с.

23. Рукопис статті Р. Гром'яка // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 94. 23 арк.

24. Свідोцтво про бідність Л. Рудницького // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 32. 1 арк.

25. Свідоцтво про народження і хрещення Ю. Рудницького // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 47. 1 арк.

26. Свідоцтво про одруження // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 15. 5 арк.

27. Свідоцтво про смерть Е. Рудницької // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 41. 1 арк.

28. Свідоцтво про смерть Л. Рудницького // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 40. 1 арк.

29. Свідоцтво про хрещення Юлії Назар // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 29. 1 арк.

30. Сімейний фотоальбом. Ч. 1 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 106. 14 арк.

31. Сімейний фотоальбом. Ч. 2 // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 107. 27 арк.

32. Спогади і виступи А. Рудницької // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 79. 36 арк.

33. «Течка польська» (“Teczka polska”) А. Рудницької // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 68. 137 арк.

34. Угода між Ю. Рудницьким і О. Терлецьким про видання підручника нім. мови // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 22. 1 арк.

35. Фотографії Е. Рудницької та Л. Рудницького // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 105. 7 арк.

36. Фотографії і негатив з перепоховання С. Дністрянської // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 114. 19 арк.

37. Шкільні свідоцтва Ю. Рудницького // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 48. 10 арк.

38. Щоденник А. Рудницької «От таке собі» // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Від. рукоп. Ф. 360. Оп. 1. Спр. 71. 128 арк.

39. Янкова Н. Юліан Опільський та його «Мислячі історичні твори». *Опільський Ю. Іду на Вас ; Ідоли падають* / упорядкув. та передм. Н. Янкової. Київ : ДП «ВД “Персонал”», 2009. С. 4–25.

40. Rizun N. Sources for Yulian Opilskyi's biography in the Manuscript Department of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника* : зб. наук. праць. Львів, 2024. Вип. 16 (32). С. 319–334. DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0315-2024-16\(32\)-15](https://doi.org/10.37222/2524-0315-2024-16(32)-15)

References

1. Hnatiuk, M. (1988). Maister istorychnoi prozy [Master of historical prose]. *Opilskyi Yu. Idu na vas ; Idoly padut*. Lviv : Vyshcha shkola, Vyd-vo pry Lviv. un-ti, pp. 5–11. [in Ukr.].

2. Hromiak, R. T. (1997). Istorychna proza Yuliana Opilskoho [Historical prose of Yulian Opilskyi]. *Hromiak R. T. Davnie i suchasne* : vybrani staty z literaturoznavstva. Ternopil : Lileia, pp. 159–175. [in Ukr.].

3. Dziurman, S. S. (2002). Poetyka istorychnoi prozy Yuliana Opilskoho : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.01.01 [The poetics of the historical prose by Yulian Opilskyi]. Lviv, 20 p. [in Ukr.].

4. Dozvil na prozhyvannia u hromadi m. Lvova [Residence permit in the community of the city of Lviv] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 8. 1 fol. [in Pol.].

5. Dokument L. Rudnytskoho vid krayevoho sudu [Regional court document of L. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 38. 2 fol. [in Ukr.].

6. Dokument L. Rudnytskoho vid Shkilnoi rady kraiu [Document of the Regional school council] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 35. 4 fol. [in Ukr.].

7. Dokumenty pro vidkryttia memorialnoi doshky Yu. Opilskoho [Documents on the opening of Yu. Opilskyi's memorial desk] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 95. 12 fol. [in Ukr.].

8. Dokumenty pro osvitu L. Rudnytskoho [Education documents of L. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 30. 8 fol. [in Ukr.].

9. “Zhyttia”. Iz teky “Egotsentryka”. Shchodennyk [“Life”. From the “Ego-centric” folio. Diary] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 55. 161 fol. [in Ukr.].

10. Zamovlennia na orhanizatsiiu pokhoronu [Order for funeral arrangements] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 27. 1 fol. [in Ukr.].

11. Zapysnyk (“Dennyk”) Yu. Rudnytskoho [Notebook (“Diary”) of Yu. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 52. 89 fol. [in Ukr.].

12. Ilnytskyi, M. (1994). Mynuvshyna – nauka pro maibutnie [Past as a science about the future]. *Opilskyi Yu. Tvory* : v 4 t. Lviv : Kameniar, 1994, 1 : Idu na vas. Idoly padut. Vovkulaka, pp. 3–16. [in Ukr.].

13. Lysty A. Rudnytskoi do M. Rudnytskoi [Letters of A. Rudnytska to M. Rudnytska] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 99. 22 fol. [in Ukr.].

14. Lystuvannia Yu. Rudnytskoho [Correspondence of Yu. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 98. 4 fol. [in Ukr.].

15. Misiachnyi proyiznyi kvytok M. Rudnytskoi (dlia ne nimtsiv) na lvivskyi tramvai [Monthly ticket of M. Rudnytska (for non-Germans) for Lviv tram] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 44. 1 fol. [in Ukr.].

16. Nakaz pro oplatu L. Rudnytskomu [Payment order for L. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 36. 1 fol. [in Ukr.].

17. Palienko, M. (2022). Ukrainski arkhivy, viina ta zberezhennia natsionalnoi identychnosti [The Ukrainian archives, war, and preservation of national identity]. *Archives of Ukraine*, 1, 330, pp. 12–38. DOI: <https://doi.org/10.47315/archives2022.330.012> [in Ukr.].

18. Pasport L. Rudnytskoho [Passport of L. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 80. 22 fol. [in Ukr.].

19. Propusk dlia proizdu v Kolomyyskyi povit Chernivetskoi hubernii [Travel pass to the Kolomyia county of the Chernivtsi province] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 16. 1 fol. [in rus.].

20. Rudnytska, A. (2009), Svarnyk, H. & Feloniuk, A. (comp.). Per aspera ad astra [Through hardships to the stars]. *Olena Stepaniv – Roman Dashkevych. Spohady i narysy*. Lviv. vid-nia IUAD of M. S. Hrushevskyi of Academy of Sciences of Ukraine. Lviv : Literaturna ahentsiia “Piramida”, pp. 278–280. [in Ukr.].

21. Rudnytskyi Stepan Lvovych // Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv hromadskykh obiednan ta ukrainiky. F. 263. Inventory 1. File 737. Fol. 47-1–47-3. [in rus.].

22. Rudnytskyi, Yu. (1917). Pidruchnyk do nauky nimetskoi movy [Textbook for the Study of the German Language]. Lviv : Shevchenko Scientific Society in Lviv. 239 p. [in Ukr.].

23. Rukopys statyi R. Hromiaka [Manuscript of the paper of R. Hromiak] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 94. 23 fol. [in Ukr.].

24. Svidotstvo pro bidnist L. Rudnytskoho [Poverty certificate of L. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 32. 1 fol. [in Ukr.].

25. Svidotstvo pro narodzhennia i khreshchennia Yu. Rudnytskoho [Birth and baptism certificate of Yu. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 47. 1 fol. [in Ukr.].

26. Svidotstvo pro odruzhennia [Marriage certificate] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 15. 5 fol. [in Ukr.].

27. Svidotstvo pro smert E. Rudnytskoi [Death certificate of E. Rudnytska] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 41. 1 fol. [in Ukr.].

28. Svidotstvo pro smert L. Rudnytskoho [Death certificate of L. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 40. 1 fol. [in Ukr.].

29. Svidotstvo pro khreshchennia Yulii Nazar [Baptism certificate of Yuliia Nazar] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 29. 1 fol. [in Ukr.].

30. Simeinyi fotoalbom. Ch. 1 [Family photo album. Part 1] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 106. 14 fol. [in Ukr.].

31. Simeinyi fotoalbom. Ch. 2 [Family photo album. Part 2] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 107. 27 fol. [in Ukr.].

32. Spohady i vystupy A. Rudnytskoi [Recollections and speeches of A. Rudnytska] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 79. 36 fol. [in Ukr.].

33. "Techka polska" A. Rudnytskoi ["Polish folio" of A. Rudnytska] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 68. 137 fol. [in Ukr.].

34. Uhoda mizh Yu. Rudnytskym i O. Terletskym pro vydannia pidruchnyka nim. movy [An agreement between Yu. Rudnytskyi and O. Terletskyi concerning the publication of a German language textbook] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 22. 1 fol. [in Ukr.].

35. Fotohrafii E. Rudnytskoi ta L. Rudnytskoho [Pictures of E. Rudnytska and L. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 105. 7 fol. [in Ukr.].

36. Fotohrafii i nehatyv z perepohovannia S. Dnistrianskoi [Pictures and negative from the reburial of S. Dnistrianska] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 114. 19 fol. [in Ukr.].

37. Shkilni svidotstva Yu. Rudnytskoho [School certificates of Yu. Rudnytskyi] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 48. 10 fol. [in Ukr.].

38. Shchodennyk A. Rudnytskoi "Ot take sobi" [Diary of A. Rudnytska "That's the way it is"] // LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka. Vid. rukop. F. 360. Inventory 1. File 71. 128 fol. [in Ukr.].

39. Yankova, N. (2009). Yulian Opilskyi ta yoho “Mysliachi istorychni tvor-y” [Yulian Opilskyi and his “Thinking historical works”]. *Opilskyi Yu. Idu na vas ; Idoly padut*. Kyiv : DP “VD ‘Personal’”, pp. 4–25. [in Ukr.].

40. Rizun, N. (2024). Sources for Yulian Opilskyi’s biography in the Manuscript Department of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv. *Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy imeni V. Stefanyka* : zb. nauk. prats. Lviv, 16 (32), pp. 319–334. DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0315-2024-16\(32\)-15](https://doi.org/10.37222/2524-0315-2024-16(32)-15) [in Ukr.].

Nazar Rizun, PhD, Scientific Researcher, Manuscript Department, Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv

The Archive of Yulian Opilskyi in the Holdings of the Manuscript Department of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv

The paper explores the structure and content of the personal archive of Yurii Lvovych Rudnytskyi (1884–1937), a renowned Ukrainian writer and educator, also known by his pseudonym Yulian Opilskyi. Compiled by his daughter, Anna Rudnytska, this archive was later gifted to the Manuscript Department of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv by prominent Ukrainian scholar and economist Stepan Antonovych Davymuka. The archive includes two thematic inventories. The first inventory, “Biographical and family documents” (1853–2005), covers the lives of the entire Rudnytski family. The second inventory, “Creative documents and work materials” (1902–1935), focuses on the writer’s professional work. The first inventory contains 114 folios, while the second has 44 folios. Most documents are written in Ukrainian, Polish, and German.

The study thoroughly and systematically examines Yu. Rudnytskyi’s biographical, familial, and creative documents, along with work-related materials. It highlights the importance of these sources for a complete reconstruction of his life and a study of the Rudnytski family’s history. The analysis demonstrates the value of this archival collection and its potential to offer scholars significant research opportunities and insights. This archive contains documents that illuminate the Austrian, Polish, and soviet periods of the family’s history. Consequently, the paper lays a foundation for a comprehensive prosopographic study of the Rudnytski family.

The availability of these archival documents offers a vital research opportunity for scholars across various disciplines – historians, literary scholars, experts in literary history, and others – and will serve as an essential resource for investigating the biography and work of Yu. Opilskyi and the history of his family.

Keywords: Yulian Opilskyi, archive, Manuscript Department, Rudnytski family, prosopography.